เทียนสัตตบุษย์

ชื่ออื่น ๆ อะหนี

ชื่ออังกฤษ Anisi Fructus, Anise, Aniseed, Anisum, Sweet Cumin, Sweet Cummin

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pimpinella anisum* L.

วงศ์ APIACEAE (UMBELLIFERAE)

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์ พืชพื้นเมืองของประเทศบริเวณเมดิเตอร์เรเนียน ประเทศตุรกี กรีซ และอียิปต์ และเอเชียตะวันตก ปัจจุบันมีการปลูกในหลายประเทศ เช่น ประเทศอินเดีย รัสเซีย ชิลีและเมกซิโก ประเทศที่ส่งออกที่สำคัญคือ ตุรกี อียิปต์ และสเปน

ส่วนที่ใช้ ผลแก่แห้ง

สารสำคัญ น้ำมันหอมระเหย 1.5-5% เรียกว่า น้ำมันเทียนสัตตบุษย์ (Anise oil) มีองค์ประกอบหลัก คือ trans-anethole 80-90%, สารกลุ่ม flavonoids, สารกลุ่ม phenylpropanoids glycosides, สารกลุ่มอื่น ๆ สารที่ประกอบด้วย sulphur, coumarins

กลิ่น และรส กลิ่นหอมเฉพาะ รสขม เผ็ดร้อนเล็กน้อย

การใช้ตามภูมิปัญญา ตำรายาไทยใช้แก้ลมครรภ์รักษา แก้พิษระส่ำระสาย แก้ไข้ที่ทำให้หอบและแก้สะอึก ตำรายุโรปใช้ขับประจำเดือน ขับน้ำนม กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ หรือใช้เป็นเครื่องดื่มและเครื่องเทศ

การศึกษาทางเภสัชวิทยา

ฤทธิ์ปกป้องกระเพาะ สารสกัดน้ำมีฤทธิ์ปกป้องกระเพาะจากเอทานอล โซเดียมไฮดรอกไซด์ เกลือแกงเข้มข้น และยา indomethacin โดยมีผลลดการหลั่งของกรด และฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน

ฤทธิ์ต้านการอักเสบ น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านการอักเสบ

ฤทธิ์ขยายหลอดลม สารสกัดน้ำ สารสกัดแอลกอฮอล์ และน้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ขยายหลอดลมในหลอดทดลอง

ฤทธิ์ต้านจุลชีพ น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย และเชื้อราหลายชนิด สารสกัดเมทานอลมีฤทธิ์ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย *Helicobacter pylori* ที่ก่อเกิดแผลที่กระเพาะอาหาร สารสกัดน้ำมีฤทธิ์ยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่เติบโตในช่องปาก

การศึกษาทางคลินิก กรณีผู้ป่วยภูมิแพ้ พบว่าการได้รับสารก่อแพ้จากเทียนสัตตบุษย์ จะทำให้เยื่อบุจมูกอักเสบ และมีอาการทางระบบทางเดินอาหาร

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้ในคนที่แพ้เทียนสัตตบุษย์ และสาร anethole

บรรณานุกรม

https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html

http://www.worldfloraonline.org/

กลุ่มงานวิชาการเภสัชกรรมแผนไทย สถาบันการแพทย์แผนไทย. ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 4. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข, 2563.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ นงลักษณ์ เรื่องวิเศษ. คุณภาพเครื่องยาไทย จากงานวิจัยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอนเซ็พท์ เมดิคัส จำกัด, 2551.